

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ ARAÇLARIN KONTROLÜ HAKKINDA YÖNETMELİK UYGULAMALARI VE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

ÖZGE TÜMÖZ
UZMAN

ANTALYA / 2011

Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik

30 Aralık 2009 tarihli ve **27448** sayılı
Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

AMAÇ

Bu Yönetmeliğin amacı;

- Çevre ve insan sağlığının korunması için araçlardan kaynaklanan atıkların oluşumunu engellemek,
- Ömrünü tamamlamış araçlar ve bunlara ait parçaların yeniden kullanım, geri dönüşüm ve geri kazanım işlemleri ile bertaraf edilecek atık miktarını azaltmak,
- Ekonomik operatörlerin ve geçici depolama alanlarının tabi olacakları standartları ve yükümlülükleri belirlemektir.

KAPSAM

- M1 ve N1 kategorilerindeki ömrünü tamamlamış araçlar,
 - M1:** Sürücü dışında en fazla 8 kişilik oturma yeri olan, yolcu taşımaya yönelik motorlu araçlar
 - N1:** azami kütlesi 3,500 kg'ı aşmayan motorlu yük taşıma araçlar
- Motosiklet ve motorlu bisiklet haricindeki üç tekerlekli araçlar,
- Ve bu araçlara ait aksam parçalar ve malzemeler

MUAFİYETLER

- Türk Silahlı Kuvvetleri envanterinde kayıtlı bulunan araçlar,
- Motorlu Araçlar ve Römorkları Tip Onayı Yönetmeliği eki Ek XII A'ya göre onay almış araçlar,
- Özel Amaçlı Araçlar
- 1970 yılı ve öncesinde üretilmiş araçlar

TANIMLAR

Ekonomik operatör: Araçların ve bunların parça ve malzemelerinin üretici, dağıtıcı ve ithalatçıları ile ömrünü tamamlamış araçların toplama, sökme, kesme, parçalama, geri kazanma, geri dönüştürme işlemlerinden herhangi birini yapanları,

Geçici depolama alanı: Ömrünü tamamlamış araçların arındırıldığı, söküldüğü ve işleme tesisine gönderilinceye kadar geçici olarak bekletildiği çevre izin ve lisansı alınmış alanları,

ÖTA teslim yeri: Kayıttan düşme ve bertaraf formu temin edilerek ömrünü tamamlamış aracın kayıttan düşme işlemlerinin tamamlandığı yeri,

TANIMLAR

İşleme: Ömrünü tamamlamış araçların bir tesise teslim edildikten sonra arındırılması, sökülmesi, kesilmesi, parçalanması, parçalama sonrası oluşan atıkların geri kazanıma veya bertarafı hazırlanması için yapılan her türlü faaliyet ile ömrünü tamamlamış araçlar ve bunlara ait aksam parçaların geri kazanımı veya bertarafı öncesi gerçekleştirilecek diğer işlemleri,

İşleme tesisi: İşleme tanımı kapsamında yer alan kesme, parçalama, parçalama sonrası oluşan atıkların geri kazanıma veya bertarafı hazırlanması, ömrünü tamamlamış araçlar ve bunlara ait aksam parçaların geri kazanımı veya bertarafı öncesi gerçekleştirilecek faaliyetlerden birini veya bir kaçını gerçekleştiren ve çevre izin ve lisansı alınmış tesisleri,

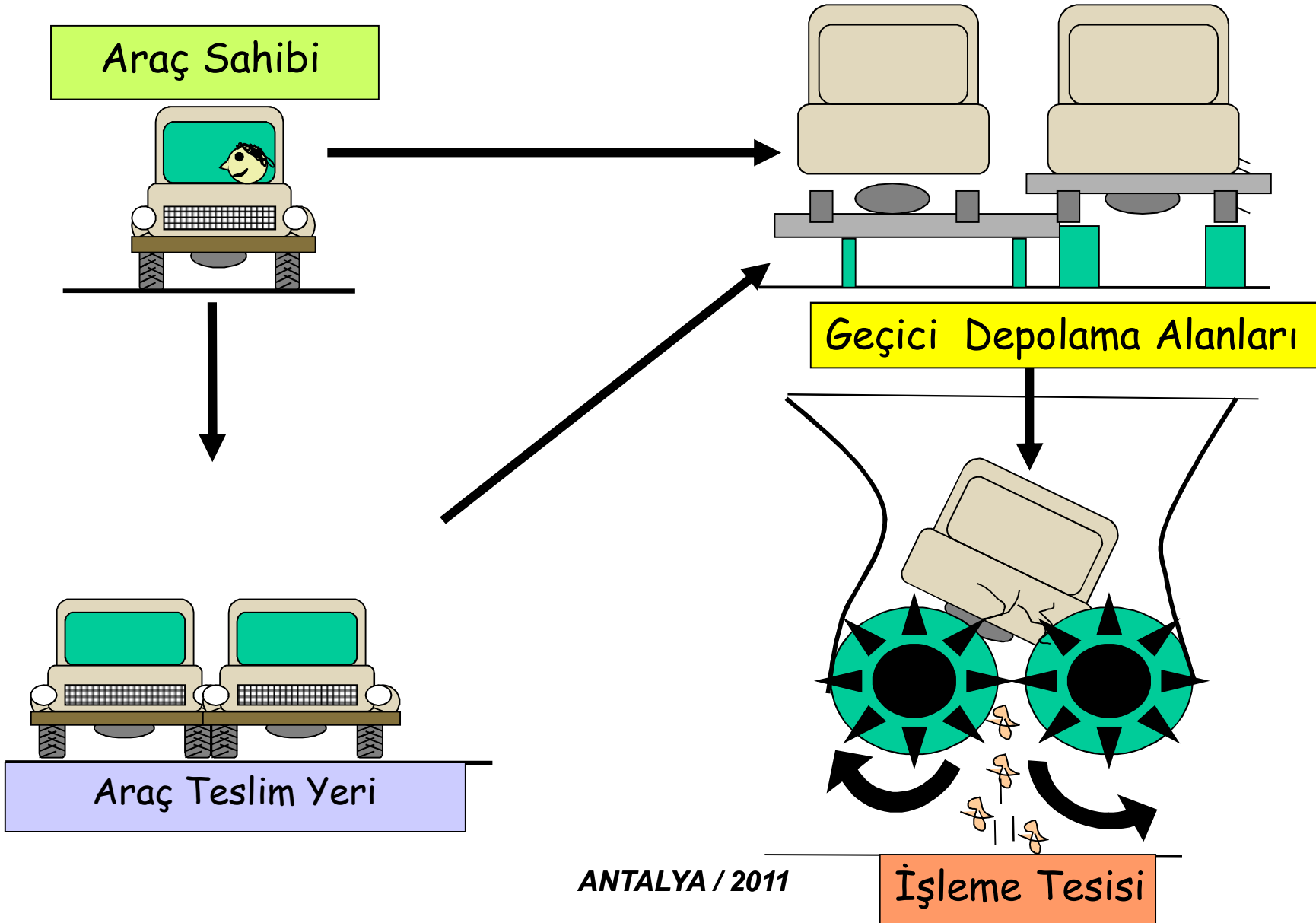
Negatif piyasa değeri: İşleme tanımı kapsamında yer alan faaliyetler sonucunda ömrünü tamamlamış araçlardan bir katma değer elde edilememesi nedeniyle ortaya çıkan maliyetleri,

EKONOMİK OPERATÖRLER / YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Araç Üreticileri	Parça ve Malzeme Tedarikçileri	Geçici Depolama Alanları	İşleme Tesisleri
➤ Tehlikeli madde kullanım yasaklarına uymak, ➤ Toplama sistemi kurmak ya da mevcut bir toplama sisteminde yer almak, ➤ Toplanan araçların arındırılması ve parçalanmasını ve belirtilen oranlarda araçların yeniden kullanımını, geri kazanımı ve geri dönüşümünü yapmak ya da yaptırmak, ➤ Yeni üretilecek araçlara tip onayı almak ➤ Kamuoyunu bilgilendirmek ve Bakanlığa raporlama yapmak ➤ Geri dönüştürülmüş malzeme oranını arttırmak ve tasarımları geri kazanım, yeniden kullanım ve geri dönüşümü kolaylaştıracak şekilde yapmak	➤ Tehlikeli madde kullanım yasaklarına uymak, ➤ Toplama sistemi kurmak ya da mevcut bir toplama sisteminde yer almak, ➤ Malzeme kodlama standartlarına uymak, ➤ Bakanlığa rapor vermek	➤ Toplama sistemi kurmak ya da mevcut bir toplama sisteminde yer almak, ➤ Araç kayıttan düşme ve bertaraf formunu kullanarak aracın trafik kaydını sildirmek ve bu konuda araç sahibini bilgilendirmek, ➤ Kayıttan düşme ve bertaraf formu kullanılarak aracın bertaraf edildiğini Bakanlığa bildirmek ➤ Bakanlıktan lisans almak, ➤ Yeniden kullanım, geri kazanım ve geri dönüşüm kota oranlarını sağlayarak Bakanlığa raporlamak ➤ Taşıma ve bertaraf kurallarına uymak	➤ Toplama sistemi kurmak ya da mevcut bir toplama sisteminde yer almak, ➤ Kayıttan düşme ve bertaraf formu kullanılarak aracın bertaraf edildiğini Bakanlığa bildirmek ➤ Bakanlıktan lisans almak, ➤ Yeniden kullanım, geri kazanım ve geri dönüşüm kota oranlarını sağlayarak Bakanlığa raporlamak

TOPLAMA SİSTEMİNİN KURULMASI

- Ekonomik operatörler, ömrünü tamamlamış araçlar ile araçların bakım ve onarımından kaynaklanan yedek parçaların toplanmasını sağlamak amacıyla araç teslim yerlerini ve geçici depolama alanlarını kurarlar.
- Üreticiler, piyasa değeri olmayan ya da negatif piyasa değeri olan ömrünü tamamlamış araçları araç sahibinden bir bedel talep etmeden teslim alır.
- Bedelsiz geri alma zorunluluğu;
 - ✓ Aracın 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre tescilinin olmaması,
 - ✓ Aracın önemli parçalarının bulunmaması(şanzıman,motor vs),
 - ✓ Araçta araç dışı her türlü atık yada hurda malzeme bulunması,
 - ✓ Aracın yönetmelik kapsamı dışındaki bir araç sınıfına dönüştürülmesi durumlarında ortadan kalkar.

ARAÇLARDA TEHLİKELİ MADDELERİN KULLANIMININ YASAKLANMASI VE İŞARETLENMESİ

- Geri dönüşümü kolaylaştırmak, tehlikeli maddelerin çevreye yayılmasını önlemek ve bertaraf edilecek tehlikeli atık miktarını azaltmak amacıyla araçlarda tehlikeli madde kullanımı sınırlandırılır ve ileriye dönük tasarımlarda tehlikeli madde kullanımı asgari düzeye indirilir.

Tehlikeli Maddeler

Kurşun (Pb)

Civa (Hg)

Kadmiyum (Cd)

Krom⁺⁶ (Cr ⁺⁶)

İstisnalar (EK 2)

Metal kaplama (% 0,35 Pb)

Akümülatör

Farlar

Piller ve akümülatör

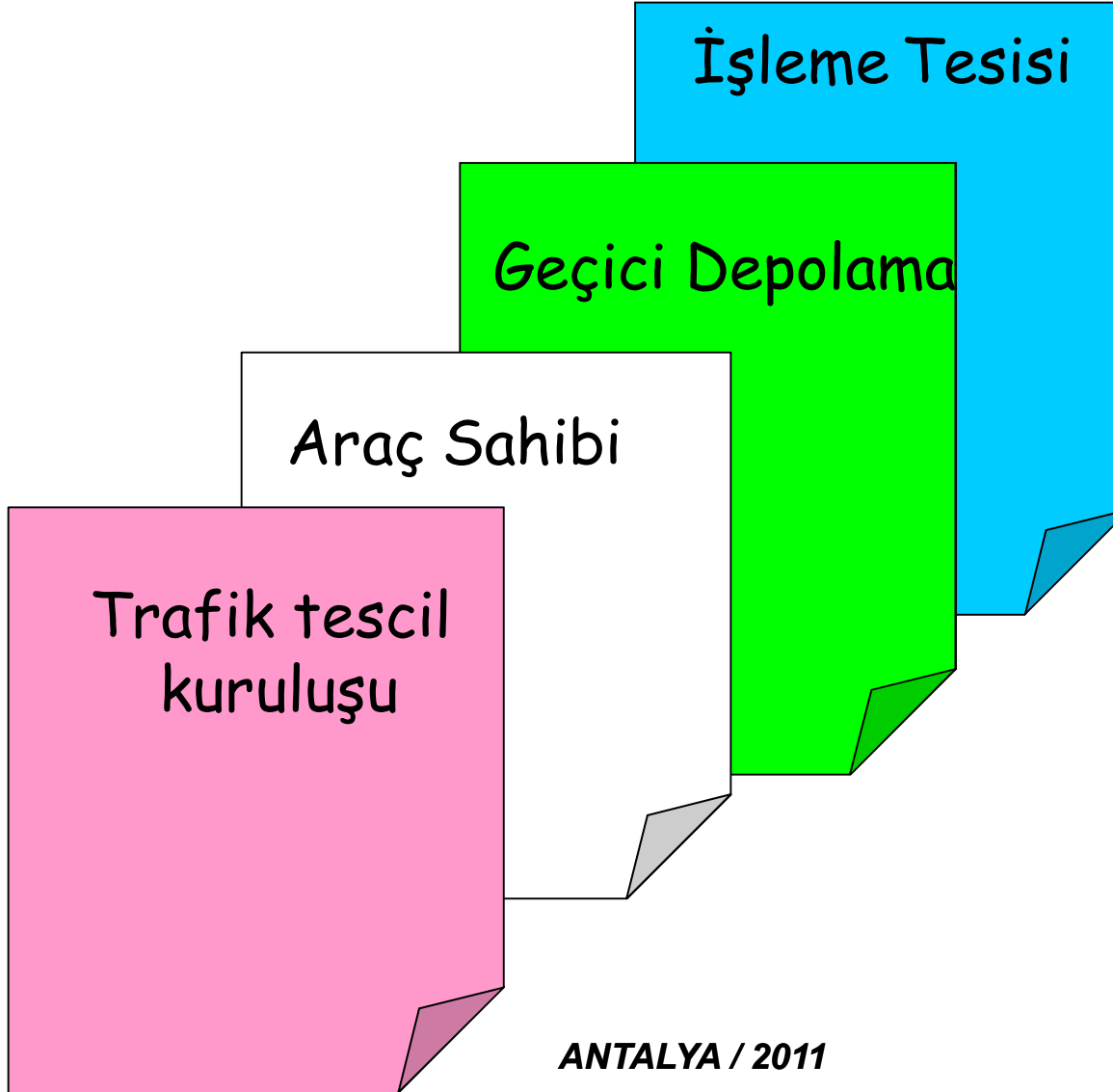
Korozyona (aşınma) karşı koruma

- Yönetmeliğin Ek-2'sinde "X" ile işaretlenmiş olan bu tehlikeli maddeler araç üzerinde işaretlenip belirgin hale getirilir ve bu aksam parçaların yerlerine söküm bilgisinde yer verilir.

ARAÇ KAYITTAN DÜŞME VE BERTARAF FORMU

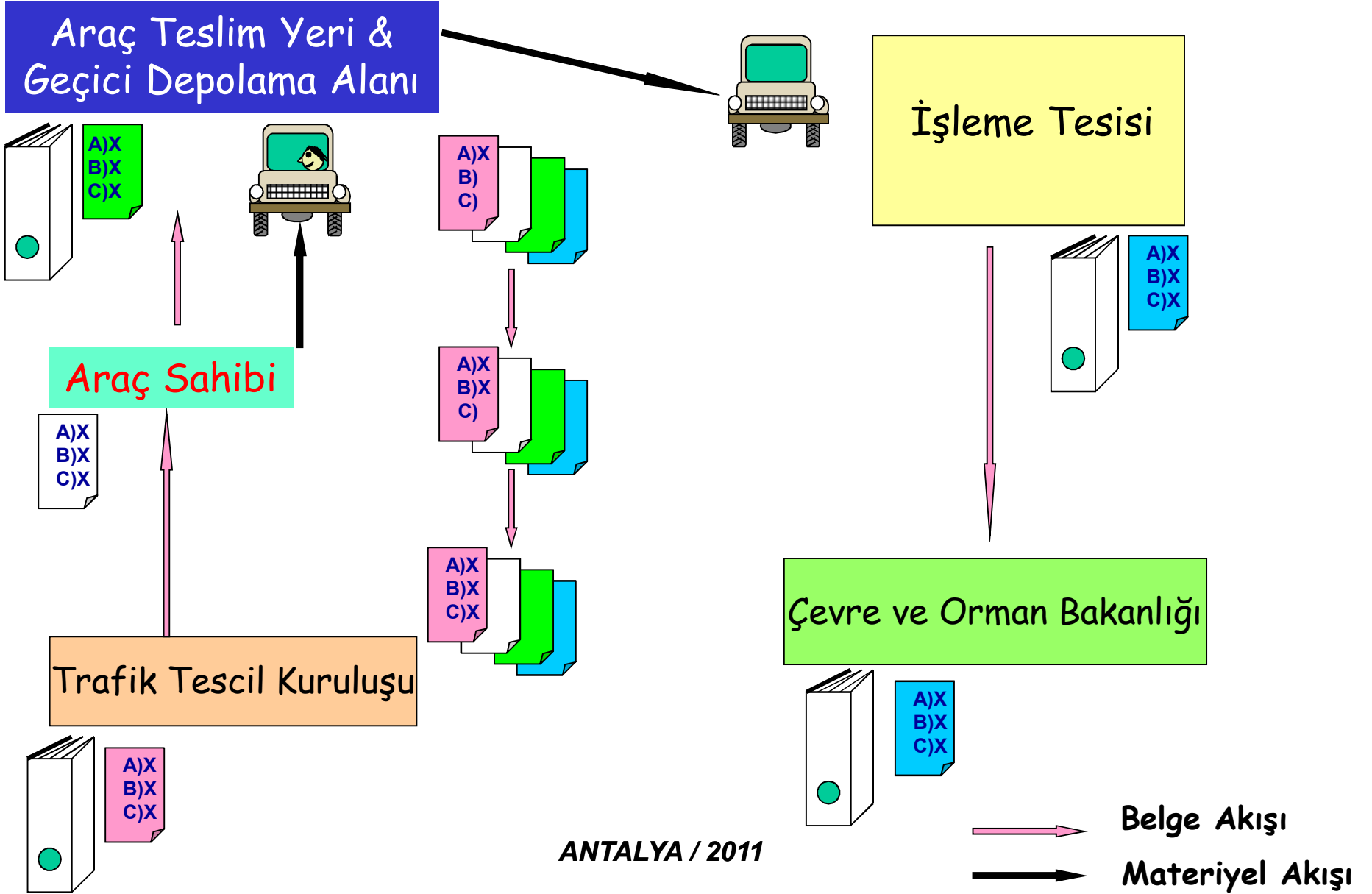
- ÖTA'ların trafik kaydının silindiğinin ve çevreyle uyumlu olarak bertaraf edildiğinin belgelenebilmesi için lisanslı işleme tesisleri veya bu tesislerle anlaşmalı geçici depolama alanları tarafından "Araç Kayıttan Düşme ve Bertaraf Formu " kullanılır.
- Bu form, seri numaraları Bakanlıktan alınmak suretiyle ekonomik operatörler tarafından bastırılır ve araç teslim yerleri ile lisanslı geçici depolama alanları tarafından araç sahibine bir bedel alınmadan verilir.
- Bu form beyaz,pembe,yeşil ve mavi olmak üzere 4 nüshadan oluşur.
 - Formun (A) kısmı aracı teslim alan tarafından doldurulur.
 - Formun (B) kısmı araç sahibi tarafından doldurulur.
 - Araç, araç sahibi ya da kanuni vekilinin müracaatı üzerine Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 39. maddesi hükümlerine uygun olarak hurdaya ayrılır.Hurdaya ayırma işlemi sırasında "Araç Kayıttan Düşme ve Bertaraf Formu " nun ibrazı zorunludur.Hurdaya ayırma işlemi tamamlandıktan sonra formun (C) kısmı Emniyet Müdürlüğü'nce aracın hurdaya ayrıldığına dair onaylanır.

ARAÇ KAYITTAN DÜŞME VE BERTARAF FORMU

ANTALYA / 2011

ARAÇ KAYITTAN DÜŞME VE BERTARAF FORMU

YENİDEN KULLANIM-GERİ KAZANIM VE YENİDEN KULLANIM-GERİ DÖNÜŞÜM ORANLARI

- ÖTA'lardan çıkarılan parçalar araç güvenliği ve çevre standartlarını karşılamaları durumunda yeniden kullanılır. Yeniden kullanılamayan parçaların çevresel açıdan uygunsa öncelikle geri dönüştürülmesi veya geri kazanılması gerekmektedir. Bu amaçla;
- Yeniden kullanım-geri kazanım ortalama araç ağırlığının **%85'i**
- Yeniden kullanım-geri dönüşüm ortalama araç ağırlığının **%80'i** olmalıdır.
 - 01/01/1980'den önce üretilmiş araçlarda;
- Yeniden kullanım-geri kazanım ortalama araç ağırlığının **%75'inden**
- Yeniden kullanım-geri dönüşüm ortalama araç ağırlığının **%70'inden az** olamaz
 - 01/01/2020 tarihine kadar ;
- Yeniden kullanım-geri kazanım ortalama araç ağırlığının **%95'i**
- Yeniden kullanım-geri dönüşüm ortalama araç ağırlığının **%85'i** olmalıdır.

MALZEME KODLAMA STANDARTLARI VE SÖKÜM BİLGİSİ

- Geri kazanıma ve yeniden kullanıma uygun malzemelerin kolay ayırt edilebilmesi için araçlarda kullanılacak plastik malzemeler ve kauçuk malzemeler üretici tarafından, TS EN ISO standartlarına göre kodlanır.
- Üreticiler tip onayı aldıkları her tip yeni aracın söküm bilgisini aracın piyasaya sürülmesinden en geç 6 ay içerisinde işleme tesislerine sağlarlar.
- Ticari ve endüstriyel sırlar saklı kalmak kaydıyla parça üreticileri, yeniden kullanılabilir parçaların sökümü, depolanması ve teste tabi tutulması ile ilgili bilgileri geçici depolama alanlarının ve işleme tesislerinin talep etmesi halinde verirler.

BİLGİLENDİRME

Ekonomik operatörler kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla;

- Geri kazanılabilirlik ve geri dönüştürülebilirlik açısından araç tasarım bilgilerini,
- ÖTA'ların çevreyle uyumlu arındırılma ve söküm bilgilerini,

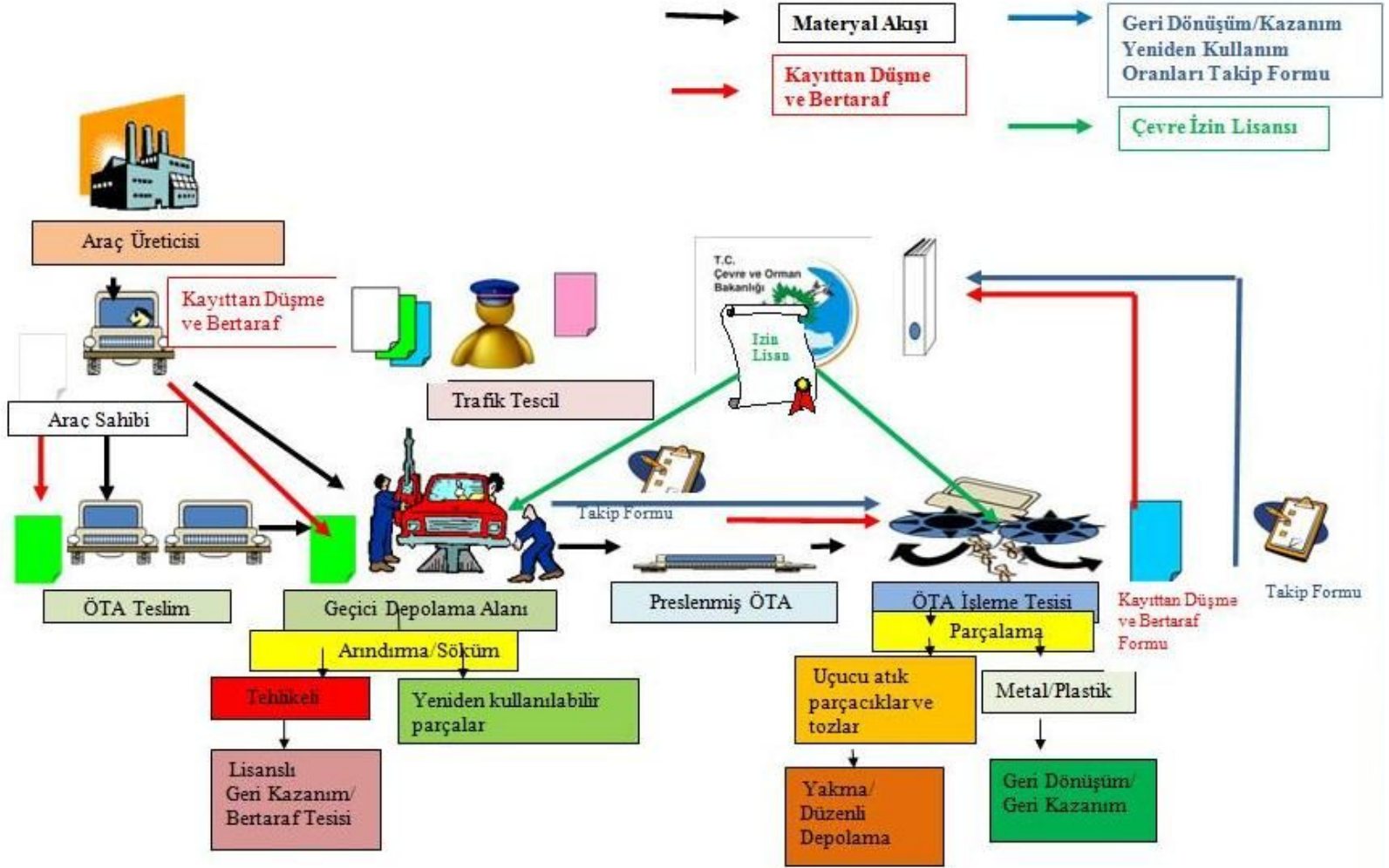
yayınlamakla yükümlüdür.

RAPOR VERME

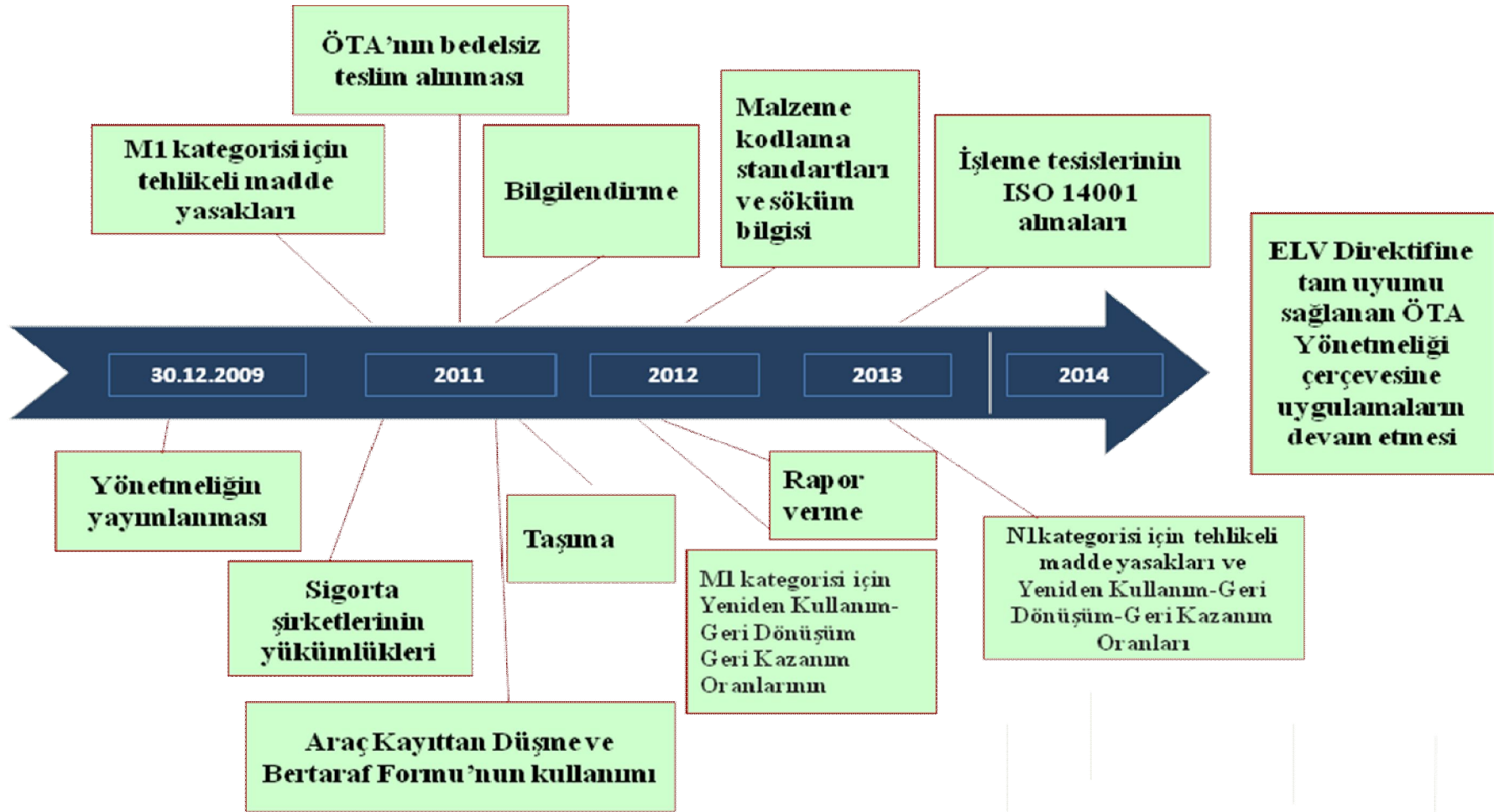
- Ekonomik operatörler, yeniden kullanım-geri kazanım ve yeniden kullanım-geri dönüşüm oranlarına ulaşıldığını gösteren Ek-4'de yer alan tabloları her yıl şubat ayı sonuna kadar Bakanlığa belgelemekle,
- Araç üreticileri, yıllık olarak iç piyasaya sürülen, ihraç ve ithal edilen miktarlar ile faaliyetlerini içeren bir raporu her yıl şubat ayı sonuna kadar Bakanlığa vermekle

yükümlüdür.

TÜRKİYE'DE OMRUNU TAMAMLAMIS ARAC YONETİM SİSTEMİ

ÖTA YÖNETMELİĞİ YÜRÜRLÜLÜK TARİHLERİ

TÜRKİYE'DE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

- Hurdacıların ÖTA sisteminde yer almaları
- Teslim yerlerinin ve ÖTA söküm ve arıtım tesislerinde çalışanların eğitilmesi
- Münferit depoların ÖTA sistemine uygun olarak çalışmaları
- Çeşitli Kamu Kurum ve Kuruluşlarının bünyesinde bulunan hurda araçların ve terk edilmiş, sahipsiz hurda araçların ÖTA sistemine dahil edilmesi

ANTALYA/ 2011

ANTALYA / 2011

ANTALYA/ 2011

ANTALYA / 2011

SONUÇ

- Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik ile ömrünü tamamlamış araçların ekonomik operatörlerce toplanması, depolanması, işlenmesi, geri dönüşümü ve geri kazanımına ilişkin esaslar ve yeni araç tasarımlarında uyulması gereken kriterler belirlenmiştir.
- Sanayi Bakanlığınca 04/06/2010 tarihli ve 27601 sayılı Resmi Gazete'de Motorlu Araçların Yeniden Kullanabilirliği, Geri Dönüştürülebilirliği ve Geri Kazanılabirliği Hakkında Tip Onayı Yönetmeliği yayımlanmıştır.
- Sigorta şirketleri ve kamu kurum/kuruluşları ile ellerinde bulunan ömrünü tamamlamış araçların ÖTA sistemine dahil edilmesine dair toplantılar gerçekleştirilmiştir.
- Terk edilmiş veya trafikten men edilerek alıkonulmuş ve sahiplerince teslim alınmayan, vergi affı gibi nedenlerle toplanmış veya hacizli araçların depolandığı münferit depoların ÖTA sistemine dahil olması ile ilgili olarak Milli Emlak Genel Müdürlüğü ve Hazine Müsteşarlığı ile çalışmalar yapılmıştır.

SONUÇ

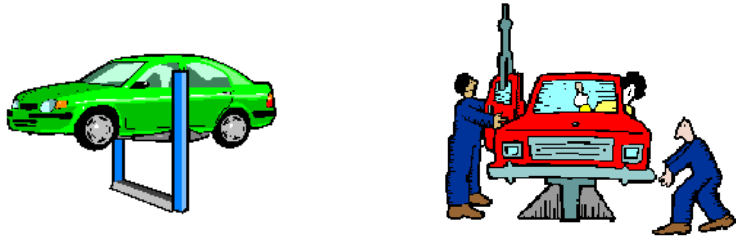
- Makine Kimya Endüstrisi Kurumu'na ait ömrünü tamamlamış araç işleyen tesislerin ÖTA Yönetmeliğine uygun olarak Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik kapsamında lisans almaları konusunda çalışmalar başlatılmıştır.
- Araç sahiplerinin ömrünü tamamlamış araçlarını teslim ederek "Araç Kayıttan Düşme ve Bertaraf Formu" temin edecekleri araç teslim yerleri ekonomik operatörlerce kurulmuş ve Bakanlığımıza bildirilmiştir. Bakanlığımızca uygun bulunan Ömrünü Tamamlamış Araç Teslim Yerlerinin listesi www.atikyonetimi.cevreorman.gov.tr adresinde yer almaktadır. Hali hazırda 81 ilde 820 adet ömrünü tamamlamış araç teslim yeri bulunmaktadır.
- Yönetmeliğimizin 13 üncü Maddesi 01.01.2011 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, bu tarih itibari ile Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen araç hurdaya ayırma işlemleri sırasında "Araç Kayıttan Düşme ve Bertaraf Formu" zorunlu hale gelmiştir.

SONUÇ

- Çevre ve Orman Bakanlığı ile Emniyet Genel Müdürlüğü arasında ömrünü tamamlamış araç takibini sağlayacak olan çevrimiçi bir veri paylaşım sistemi Bilgi İşlem Dairemizce yapılmış ve kurumlar arası protokol imzalanmıştır.
- Türkiye'de ki Hurdacı Odalarına yazılar yazılarak üyelerine ÖTA Yönetmeliğince yükümlülükleri bildirilmiştir. Yıldız Hurdacılar ve Ankara Umum Hurdacılar Sitelerine gidilerek bilgilendirme toplantıları yapılmıştır.
- Ömrünü tamamlamış araç teslim yerlerinin, depolama alanlarının, geçici depolama alanlarının, işleme tesislerinin ve bu araçlardan kaynaklanan parça depolama alanlarının tabi olacakları kriterlerin belirlendiği Ömrünü Tamamlamış Araçların Depolaması, Arındırılması, Sökümü Ve İşlenmesine İlişkin Teknik Usuller Tebliğ Taslağı hazırlanarak görüşe sunulmuştur.
- Günümüz itibari ile 20 adet Geçici Faaliyet Belgesine sahip geçici depolama alanı ve 3 adet geçici depolama ve işleme olmak üzere entegre tesis bulunmaktadır.

İLGİNİZ ve SABRİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER

Özge TÜMÖZ
Çevre ve Orman Uzmanı

Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
Atık Yönetimi Dairesi Başkanlığı
Söğütözü Cad. 14/E
Beştepe 06560 Ankara

Tel : (312) 207 65 62
Fax : (312) 207 64 46
E-posta : otumoz@cevreorman.gov.tr
www.atikyonetimi.cevreorman.gov.tr